

Izhaja dvakrat na teden v štirih izdanih, in sicer: vsakotek in petek, zjutranje izdajanje opoldne, večerno izdajanje pa ob 5. uri popoldne, in stane z „Gospodarskim Listom“ in s kako drugo uredniško izredno prilogo vred po pošti prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto gld. 6—
pol leta 3—
četrt leta 1:50
Posamične številke stanejo 6 kr.

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v „Goriški Tiskarni“, A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ trikrat mesečno in stane vse leto gld. 1:20.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solski ulici in Jellersitz v Nanski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na tleh dola Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Večerno izdajanje).

Uredništvo in odpravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v II. nadst. zdej. — Urednik sprejemlje stranke vsak dan od 11. do 12. ure popoldne.

Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu. Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravništvu. Neplačanih pisem ne sprejemlje ne uredništvo ne upravništvo.

Oglaš in postanice

se računijo po pet- in šest-krati, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje širke po prostoru.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovansko kujižnico“, katere izhaja mesečno v splošnih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vseslovo 1 gld. 80 kr. — Oglasi v „Slov. kujižnici“ se računijo po 20 kr. pet- in šest-krati.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Škandal za škandalom.

Xe sciava Trieste
Xe sciava Pisin

Maramo, cari burioni,
Ritorné pur a Salean,
Che a Gorizia benedetta
Tutto tutto xe talian

Dan 22. marca l. 1897. škandaloznega spomina je vzbudil v našem narodu reakcijo proti lahonsko-irredentovski presirnosti. Na ono izzivajočo „Lassé pur“ je odgoril pomembno:

Le pustite, naj kričijo,
Naj razsajajo, norijo,

in sicer takó, da se je Lahonom samim pristudila tista melodija, in ne pojo je več!

Nekoliko časa potem je bil mir v Gorici; Slovenci niso bili žaljeni ob vsakem koraku . . . kar se je zgodilo proti nam, je bilo le bolj prikrito, pod tisoč strahu pred — zavednostjo slovenskega ljudstva, ki je grozila lačnim polentanjem s praznimi lonci, ob katerih so se poprej mastili na stroške „neumnih stavov“, ki so jim jih vedno prdno polnili.

Toda potrpežljivost slovenskega ljudstva je postavljená zopet na skušnjo . . . ! Prišla je na vrsto nova cvetka irredentovske poezije, kateri je nadahnil življenje — sin odvetnika dr. Vincija, in ob teh škandalozno-zaljivih stihih in Vincijevih zvokih se ogreva vse goriško lahonstvo, da z neverjetno drznostjo stopa zopet iz skrivališe na ulice, kjer divja in tuli, da se ozračje stresa, ter žali slovenski narod z naj- infamnejšo predrznostjo.

Vsi ti izbruhi „latinske kulture“ praznujejo svoje orgije brez vsakršne ovire, da, razgrajalec se ni bati, da se jim zakrivi las na glavi! In zdaj ob pustnem času divja, po ulicah čete nasmenjenega goriškega pobalinstva, dobro organizovane in dresovane v „vzvišeni nalogi“, kakó naj naj- uspešneje izzivajo in zalijo slovenski del goriškega meščanstva! In ako se kateri Slovenec takó daleč spozabi, da na vse take lopovščine reaguje se

takó nedežno, kakor smo povedali zadnjic o štirih izprostitih drvarjih, — tedaj pa je hitro na nogah policijski aparat, da kaznuje toliko slovensko predrznost — in luknja pri sv. Antonu je takoj pripravljena za nje.

Večer za večerom je čuti po ulicah infamne izbruhe strasti in strupenega žolča proti Slovincem. Cel dan so klicali Slovence v svoje štacune, v pisarne in delavnice, da jih osleprijo in pomolzejo, — na večer pa, podprti s slovenskim denarjem, tulijo po ulicah in zalijo in izzivajo Slovence, da — jednega ali drugega spravijo iz skrajno možnega zatajevanje v nesrečo, v luknjo k sv. Antonu, od tam pred našega prijatelja Contina na policiji in pred stroge gospode sodnike!

Potem pa zapojejo paragrafi, kateri imajo ozdraviti „narodnostna nasprotstva“.

Narodna nasprotstva v primorskih deželah na sploh se celijo že dolgo vrsto let, ali skoro vedno na napačni strani.

Omenimo le slučaj od pretekle srede! Goriška fakinaža je vpila med drugim tudi „fora i scavi“, „abbasso“ itd., kateri vskliki spadajo vendar pod kazenski zakon, ali tej se ni nič zgodilo; hotela je napasti drvarje, ki so le v odgovor zavpili „živio“, in ker že tega ni storila, je pa kričala nad redarjem: dentro, dentro! In res, redarju so se potresle c. kr. hlače in takoj je drvarje staknil v luknjo, fakinaža pa je šla v triumfu nazaj po mestu, prepevaje nadalje žaljive pesmi proti Slovincem!

Kaj takega je mogoče pač le v Primorju!

Vemo dobro, odkod izvira vse sovraštvo proti Slovincem, vemo, kako dresujejo goriški „kaporijoni“ svoje čete, vemo, kako dobivajo li priznanje na raznih mestih, na katerih bi je ne smeli dobivati, in vemo končno tudi, da ne bo miru, dokler se ne odstranijo iz dežele nekateri možje, ki so prava nesreča za njo!

Če se bo še nadalje dopuščalo z visokih mest lujskanje proti Slovincem, in če se bo še v prihodnje postopalo s tisto „dvojno mero“, tedaj prekpi končno tudi slovenska prevelika potrpežljivost, ter napočí dan, na kateri Slovenci poračunijo z Italijani.

dvomno I promessi sposi Aleksandra Manzoni-ja, drugi bi bil Ettore Fieramosca Maksima d'Azeglie, a tretji Marco Visconti Tomaža Grossi-ja, ki je bil prvokrat izdan l. 1834. Bil je kasneje še mnogokrat ponatisnjen v izvirniku, v nekaterih natisih tudi opremljen s podobami, in je dosegel čast, da je bil preveden v mnoge druge jezike.

Ta zgodovinska povest nam predočuje življenje mogoteev in revnega ljudstva v 14. veku. Glavni osebi v njem sta: Marko Visconti, slavni vojskovodja, in pa Bice, krasna a prenesrečna hči grofa Del Balzo.

Začetkom se bo morda komu zdel ta zgodovinski roman dolgočasen, ali že proti koncu 3. poglavja zanimanje toliko naraste, da se more potem le s težavo pretrgati čitanje. Če se pa dospě do 14. poglavja, ali potem do 22. ali celo do 27., se pač menda še marsikomu zgodi kakor slovenskemu prelagatelju te povesti, kateri je moral že dve noči izgubiti, jedno kot nedorasli mladenič (ko je povest prvič čital), a drugo kakih 15 let kasneje (ko jo je bral drugič), ker se nikakor ni mogel ločiti od knjige. Menda je le malo povesti v svetovnem slovstvu pisanih s tolikim so-

izbruhi narodnega fanatizma v goriških Italijanih nasproti Slovincem, to vedno zaničevanje, psovanje, žaljenje ob vsaki priliki in ob vsaki stopinji, in pa v prvi vrsti tista neodpušljiva brezbriznost činiteljev, ki so poklicani, vzdržavati red in mir v deželi ter krotiti na pravilen način narodnostna nasprotstva, vse to in še marsikaj drugega obudi šeasoma v Slovincih tak odpor, daga se ni videla Goriška! Napočí dan obračuna, in kako lice bo tačas kazala Gorica, kdo to vé; kako bo po onih ulicah in po Travniku, koder se žali neprehotoma slovenski narod!?

Stopite med naše ljudstvo, pa se lahko prepričate, kakó raseta nejevolja in opravičen srd proti Italijanom, in kadar ta nejevolja izbruhne na dan, tedaj gorje tlačiteljem in izzivalcem!

Zato pa menimo, da je skrajni čas, da v to svrhu poklicani činitelji ustavijo ono lujskanje nasproti Slovincem na italijanski strani, da preprečijo širjenje lujskajočih pojavov kakor so „canzonette popolari“ itd., ker so v nasprotnem slučaju, ako prepustijo širjenje narodnostnega nasprotstva ter tako prezirajo znano ministersko odredbo, — odgovorni za posledice!

Naš narod na Goriškem je prebil že marsikaj, prebije tudi najnovejša žaljenja in psovanja, — ali vidi se, da končno si mora sam napraviti mir in red v deželi, ker drugi tega nečejo storiti!

Tedaj pa zapoje drugačna pesem po Gorici, kakor je tista „Lassé pur“, ali pa najnovejša Vincijeva „Gorizia sciava“ s svojimi „maramei“ in „burioni“

Ponavljamo, da se narodnostna nasprotstva dadó uglasiti, ako se pred vsem odstrani iz dežele tiste znane širitelje nemira in prepira, katere naš narod že preklinja! Strani z njimi, in postavite na njihova mesta druge možje (v pravem pomenu besede), pa bo vse drugače!! — Za to pa je skrajni čas!

DOPISI.

S Krasa, 9 februarja. († Anton Korsič). Nemila Morana je posegla zopet med učitelstvo s svojo kruto roko. — Našega g.

čutjem in da tako prijetno in tako izdatno blažijo srce kakor ta.

PRVO POGlavJE.

Limonta je vas, skoro popolnoma skrita med kostanji. Kdor se vozi od Bellaškega nosa (Bellagio) proti Leku (Lecco), jo komaj zapazi okolo sredine gorskega pobočja nasproti Lierni. Od začetka osmega stoletja do zadnjih časov, ko so bile odpravljene grajščinske pravice v Lombardiji, je bila ta vas podložna samostanu sv. Ambroža v Milanu. Opat tega samostana je imel tudi naslov: grof limontski.

Tam, kjer je mejilo posestvo samostana z bellaško okolico — neki kamen zaznamuje se dandanes tisto mesto — je stal l. 1329. star grad, ki je bil porušen proti koncu tistega stoletja, in dandanes ni o njem nikakega sledú več.

Tačas je bil lastnik tistega gradu neki grof Oldrado Del Balzo. Pradedi tega grofa so morali menda biti v starejših časih grajščaki bellaški. Tedaj je pa imela vas Bellagio občinske pravice. Grof Oldrado je imel mnogo posestev v raznih krajih Lombardije; vendar je bival s soprogo in jedino mu hčerjo

Antona Korsiča ni več med nami, preminol je, previden s sv. zakramenti za umirajoče dne 4 t. m. v Štjaku. Istinite so besede g. c. k. okrajnega šolskega nadzornika v svojem nagrobnem govoru: „Kaj je bil rajniki svoji mladini, kaj je bil pa nam, tovarisi, to vemo mi sami!“ Kako priljubljen je bil pokojnik med učitelstvom in občinstvom, to je pokazal mnogobrojni spoved na dan 7. t. m.

Vodila sta isti oba č. g. duhovnika štjaška. Udeležilo se je spoveda 21 učiteljev in 1 učiteljica, na čelu g. c. k. okrajni šolski nadzornik Matko Kanté. Učitelji so bili iz Kranjske, tržaške okolice, goriškega okraja in sežanskega okraja. Dalje je bilo videti odličnih oseb iz bližnjih občin Avbera, Branico i. t. d. kakor veleposostnikov, županov in predsednikov kraj. šolskih svetov, ter mnogobrojnega občinstva iz vseh štjaskih vrhov.

Z vso zavestjo laiko rečem: „Dragi Tone, blaga duša, ni imel sovražnikov; saj je bil vzor pravega učitelja in odgojitelja ter pravi človekoljub našega ljudstva“. — Rodil se je l. 1856. v Gorenjem Cerovem v Brdih ter po svojih izvršenih študijah v Kopru, nastopil svojo prvo službo v Kobaridu l. 1878., kjer je poučeval na c. kr. pripravnici. Dalje je prišel za učitelja v Komen in od tu v Štjak. V Kobaridu in Komnu se še vedno spominja občinstvo priljubljenega Korsiča. V Štjaku se je bavil poleg svojih stanovskih dolžnosti s kmetijstvom ter bil tako svetovalec in vzgled svojim občanom v umnem gospodarstvu in kmetijstvu. Poleg tega je ljubil posebno tudi lov, kar mu je bilo pravo veselje od mladih let. Rajniki g. Tone pa ni bil trdnega zdravja, kar je umevno, da si je isto z naporom duha in telesa pokvaril. Bolehal je več let ter se vedno zdravil po Kneippovi metodi in Kneippu tudi dopisoval o svoji bolezní. Spravila pa ga je znana morilka sušica, čeravno nam je pravil pred par meseci, ko smo ga obiskali trije tovariši, da v prsih ne čuti bolečin. V svoji bolezní ni izgubil prirojenega humorja, do zadnjega časa je bil pri zavesti. Vedno je rad videl, da ima poleg sebe koga, da se more razgovarjati. Malo pred smrtjo je rekel svojemu najbližjemu tovarišu: „Pozdravljam vse moje tovarise!“ —

najraje v tistem gradu, ker je neizrekljivo ugajalo vsem trem tisto lepo nebó, tisto krasno jezero in tisto mehko podnebje.

Radi svojega bogastva in upliva vsled mogočnih sorodnikov in zvez, je bila rodbina Del Balzo vedno nekaka naravna zaščitnica naroda, ki je živel v ondočni okolici, in rod za rodom se je bil privadil spoštovati in ljubiti njeno ime.

Grof Oldrado, dedič takó slovite zapuščine, si je ni znal častno ohraniti, njegov ugled je bil jako upadel v očeh njegovih privržancev. On sicer ni bil hudoben, v dnu svojega srca je bil celo blag mož, a ker je moral živeti v težavnih časih, v trdih, neugodnih okoliščinah, ni mogel dobiti v svoji slabí, bojazljivi in le domišljivi naravi one moči, ki je bila potrebna, da bi storil kaj dobrega, kakor bi bil vendar želel.

Tačas je bil prišel na Italijansko Ludovik Bavarski. Ta je odstavil papeža XXII., bivajočega v Avinjonu, ki ga je bil izobčil, in se je toliko osmelil, da je dal imenovati novega papeža v Rimu, nekoga Petra iz Corvarije, minoritskega redovnika, kateri se je zval Nikolaj V. in je vse krščanstvo pohujšal ter spravil v razkol.

MARCO VISCONTI

ZGODOVINSKI ROMAN

Italijanski napisal Tommaso Grossi.

Slovenskemu čitatelju!

Tommaso Grossi se je rodil od revnih starišev l. 1790. v Bellanu ob Coraskem jezeru (Lago di Como) v Lombardiji. Njegov stric Tomaž, župnik v Trevigliu, je spravil dečka v neki duhovniški zavod. Izstopivši iz tega zavoda, je prišel mladi Tomaž v druge učilnice in nazadnje na vseučilišče v Pavijo, kjer se je učil prava in je postal doktor. Bil je bilježnik v Milanu in je umrl l. 1853.

On je spisal več del; mej temi naj imenujemo le imenitnejša: „Ildegonda“, pesniško delo, ki se ceni za njegov najboljši umotvor; „I Lombardi alla prima Crociata“ (Lombardi v prvi križarski vojski), tudi pesniško delo; in pa najbolj priljubljeni njegov umotvor, obširni roman „Marco Visconti“.

Marco Visconti se ceni po vrednosti kot tretji v vrsti najboljših italijanskih romanov. Prvi je brez-

Pozdravili smo ga i mi s tem, da smo mu zapeli v cerkvi „Nad zvezdami“ in na grobu „Jamica tiha“, a domači pevci so peli na domu in v cerkvi „Blagor mu.“ — Pozdravili smo našega g. Toneta z ganjenim srcem, ter se ločili tu za vedno od njega. Njegov spomin med nami pa bo vedno neminljiv. Ostani z Bogom! predragi, tvoje vrline pa ne izginejo med nami nikdar; zato pa posnemajmo jih. Ostani z Bogom, blaga duša; prezgodaj, prezgodaj si zapustil svojo družino, žalujočo soprogo in troje otrok, prezgodaj pa tudi izročeno Ti solsko mladino stjasko ter isto tako tudi nas tovariše, ki žalujemo po Tebi, a to nas tolaži, da: Lepše solnce Tebi sije, Lepša zarja rumeni.

Iz Volč nam pišejo: Tu smo dne 8. t. m. položili k večnemu počitku starega obče spoštovanega moža, bivšega cestarja Petra Dušo. Pogreb je bil veličasten. V spremstvu so bili 4 duhovniki. Takih pogrebov smo videli še malo v Volčah.

Pokojnik je bil rojen leta 1818. Leta 1838. je bil potrjen v vojake, kjer je služil 16 let. Leta 1847. je sicer prišel na dopust, ali burnega leta 1848. se je moral povrniti k vojakom. Potem je bil imenovan cestarjem. Pred 6. leti je bil umirovljen. Vsega skupaj je služil torej 54 let v javni in vojaški službi.

Vse je imelo rado starega dobrega Petra, in smrt njegova je vžalila vso vas. Zagotovljen mu je blag spomin med vsemi nami.

Domače in razne novice.

Za „Solski dom“. — Znan je namen „Solskega doma“ v Gorici, in večkrat smo že govorili o njem v listu, zato nočemo vsega tega danes ponavljati. Rečemo le, da moramo gledati, da bomo mogli tudi redno vzdrževati ta toliko važni „Solski dom“ v Gorici, kjer ima zavetišče naša mladina iz mesta in z dežele, da se nauči kaj dobrega in koristnega za življenje, ter da se ne odtuji svojemu narodu.

Za vzdrževanje „Solskega doma“ pa je potreba denarja!

Znana je nam požrtvovalnost našega naroda na Goriškem in drugodi, to pa se obračamo danes z novo do njega, s prošnjo, da nadaljuje s prispevanjem za „Solski dom“.

Neprijetno pa je nam, ko moramo konstatovati, da požrtvovalnost nasproti „Solskemu domu“ se je nekam ohladila, in prispevkov je manj in manj, dočim naši nasprotniki ob vsaki priliki pobirajo za društvo „Lega nazionale“, katero ima namen, raznoroditi naše otroke.

Vse veselice prirerjajo le na korist „Lege“, kar se mora imenovati res požrtvovalno!

Radi tega se obračamo do stav. občinstva s prošnjo za nove doneske v korist „Sol. doma“.

Današnji številki „Soče“ smo priložili po en ček pošne h. milnice, ka-

terege naj se poskiži, kdor hoče kaj darovati v plemenit namen za naš „Solski dom“. Če naročnik sum ne more darovati, naj odstopi ček komu drugemu, ki bi utegnil prispevati.

Požrtvovalnost do zadnjih časov je bila velika, in zato upamo, da se zopet vzbudi, kakor treba.

Torej naprej, delajmo in prispevajmo skupno, vsak pa svojih močeh, za naš „Solski dom“!

Imenovanje. — Suplent na mornarski nižji realki v Pulju g. Josip Zilih je imenovan glavnim učiteljem na učiteljsku v Kopru.

Smrtna kosa. — Dne 11. t. m. je umrl v Kanalu g. Franc Kofol, c. kr. davkar, v 51. letu svoje starosti. Pogreb je bil večeraj. Naj v miru počiva!

Slovenska mestna šola v Gorici je Italijanom trn v peti. Upravno sodišče se ni izdalo razsodbe, da bi moglo stopiti v veljavo to, kar so bili Italijani s svojimi zvijačami dosegli, namreč, da se pripozna Katinelijeva vojašnica kot poslopje, ki je primerno za šolo za slovenske otroke. V tej stvari pač še ni bila izgovorjena zadnja beseda, in naravnost nečuvno bi bilo, ako bi se ugodilo v tem pogledu laškim lopovščinam!

Blaž je staval v državnem zboru posebno interpelacijo, v kateri zahteva pojasnila, kaj je s slovensko mestno šolo v Gorici in kaj s sekvestrom, da mora mesto plačevati toliko in toliko za njo. Tudi naši „kunštni“ mestni očetje si belijo glave, kako bi odstranili slovensko mestno šolo. Dr. Graziadio Luzzatto, mož, ki je nekak kandidat za deželni zbor, in morda celo kandidat za deželnega glavarja (!), mož, katerega prav pridno obiskujejo naši nezavedni ljudje, da živi v prvi vrsti s slovenskimi groši, mož, ki je svoj čas rekel — kakor znano — da Gorica bo slovenska, ta mož se posebno trudi proti slovenski mestni šoli!

V zadnji seji občinskega sveta je predlagal zopet, naj se zahteva na pristojnem mestu razsodbo, s katero upravno sodišče na Dunaju pripozna Katinelijovo vojašnico za slovensko šolo, da se dobi tako kategoričen odgovor, ali je vlada pri volji upoštevati vsebino tiste razsodbe, ali ne. Povdarjal je tudi, da zastopnik vlade doslej še ni vedel ničesar pojasniti pri občinskih sejah, kako stojé reči s to šolo.

Mož, katerega redé Slovenci, in katerega podpira celo neki slovenski razumnik, je torej strasten sovražnik Slovencev! Saj je znano tudi, da je postavil svoj čas na ulico nekega svojega slovenskega uradnika, katerega pa je bil tako rekoč obvezan sprejeti v svojo pisarno, ko je isto otvoril...

Opozarjamo torej vse naše ljudi, ki prihajajo v Gorico po odvetniško pomoč, naj le gledó k dr. Graz. Luzzattu; on, ki je odkril sovražnik vsega, kar je slovensko v Gorici, jim že postreže dobro! Torej vsi k njemu!!

Nemška šola v Gorici. — Pri nas vzdržujejo nemško ljudsko šolo Nemci s podporami „Schulvereina“ in t. ugimi. Tudi mesto daje menda vsako leto podporo tej šoli. Tako čitamo v poročilu o zadnji seji občinskega sveta, da se je vodstvo nemške šole zahvalilo za podeljeno podporo.

Tako torej Nemški šoli dajejo podpore, slovensko mestno ljudsko šolo, ki je toli potrebna, pa hočejo z vso silo odpraviti! Mi bi ne imeli končno nič proti temu, če mesto dá kako podporo tudi nemški šoli, ali ko živimo, kaj vse se godi proti slovenski šoli, je nam jasno, da le narodno sovraštvo Italijanov odreka Slovencev v Gorici ljudsko šolo, ter da se raje podpira tuje, kakor pa da bi

Po tem si more človek lahko misliti, kako neprijetno in nemirno je moralo biti državljansko življenje v tistih žalostnih časih. Povsod zmote, nasilstvo, tepež in prelivanje krvi. Redovnik Aicardo, nadvladika milanski, opat sv. Ambroža, in večina drugih opatov najbogatejših in najslavnih samostanov, so bili že davno zbežali. Najuglednejši člani redovniškega in svetskega duhovstva so se potikali okoli ter iskali pomoči po italijanskih in francoskih deželah. Dohodkov nadvladike, opatij in tudi manjših cerkvenih posestev so se polastili in jih siloma obdržali svetni gospodje ali pa razkolniški duhovniki, pristaši cesarja.

O času teh homatij je bil imenovan za opata sv. Ambroža Ivan Visconte iz gospodujoče rodovine Viscontov. Prejšnji postavni opat Astolfo da Lampugnano je moral pobegniti. Novi vsiljeni opat pa je poslal v Limonto za samostanskega oskrbnika nekega malopridneža, ki je bil že obsojen v Milanu radi goljufije. Ker so tisti ubogi gorjani še vedno hranili zvestobo svojemu postavnemu gospodu, jih je novodošli oskrbnik izsesaval, skubel in odiral brez usmiljenja, pri iztirjavanju davščin mučil na

se dalo domačinom to, kar jim tiče po zakonih!

Gorica za laško vseučilišče v Trstu. — V zadnji seji občinskega sveta so določili kot prispevek za laško vseučilišče v Trstu za letos svoto 1000 K, za prihodnja leta pa po 2000 K, dokler ne pride čas, ko bo treba odšteti tako nabrane zneske za vseučilišče, kadar se bo imelo isto otvoriti, oziroma, dokler vlada ne sprejme v svoje okrilje nameravanega vseučilišča.

Mesto Gorica ima torej denarja na razpolaganje za laške svrhe, če tudi so nepotrebne, ali za slovensko mestno šolo v Gorici ga noče imeti, čeprav gospoda na magistratu dobro vedo, da Gorico redé — Slovenci, da gospodari torej tudi magistrat s slovenskim denarjem.

Mestno gospodarstvo v Gorici preveva skozi in skozi le politički duh; karkoli laška politika zahteva, vse stori takoj laški mestni očetje, ali za istinite potrebe mesta se ne brigajo, tako, da morata celo tukajšnja „Corriere“ in „Sentinella“, čeprav sta magistratovcem k sreči prirasčena, zabavljati proti mestni upravi, katero za mesto slabo skrbi.

Naj bi se magistrat pobrigal za neobhodne potrebe mesta, tam bi imel dosti posla! Naj le malo pogleda okoli po mestu, kakošno je!!

O mestni upravi spregovorimo v kratkem v listu, da izve svet, kako gospodarijo tisti v Gorici, ki imajo 2000 letno kulturo za seboj, kako mečejo denar skozi okno za nepotrebne reči, a ga nimajo za najvažnejše potrebe mesta in prebivalstva!

„Marameo“. — Po dnevu jo zvižgajo, zvečer jo pa pojo po Travniku listo novo „Gorizia scava“! Kar po vrstah so stale pretekli teden neki večer maskare na Travniku z lampijončki, ki so kazali tako lepo italijanske barve, ter prepevale: Marameo.

Pojo jo pa z grozovitim navdušenjem, in to ni prav nič hudega, če jo pojo tam na Travniku pred okrajnim glavarstvom, saj zalijo z njo Slovence, in proti tem je laški mladini vse dovoljeno!!

Pa kako skrbe, da vsi bodo znali to pesem!

V „gimnastici“ so napravili za otroke predpustni večer, na katerem je bilo vse polno italijančkov in italijančic, — se celo kostumovani so bili. Na takem večeru brez petja ni smelo biti in zato so peli: Marameo — gospodje, gospé in otroci! Peli so jo pa — kakor pravi „Karjola“ — z entuzijazmom! In „Karjola“ trdi, da taki večeri se vcepijo v dušo mladini ter da spomin na nje ostaja dolgo in dolgo!

Na tak način vzgajajo starši „avite culture“ svojo mladino. Ali je čudo potem, da iz njih vzraste kasneje toliko — barab!

Deželna kmetijska šola v Gorici. — Vsakemu, kdor je čital v S. st. „Soče“ sestavek o slov. kmetijski šoli v Gorici, je bilo gotovo tesno pri srcu, če je količkaj vnet za kmetijstvo naše dežele!

Pet učencev — je li to mogoče?! — Pred letom je pričel prvi tečaj s 12 učenci in tekom leta jih je odpadlo malone dve tretjini!! — Kaj je temu krivo?! — Po strokovnjakem mnenju je organizacija te institucije do cela tako nesrečna, kakor sploh institucija sama od nekdaj sem.

Organizacija je pa vsaj posredno odvisna od vodstva, in vodstvo je v prvi vrsti merodajno za renome in prihodnost take institucije. — Kje je napaka?! —

Kakor italijanski kmet. šoli je tudi slov. odmenjenih 8 stipendij po 100 gl. na leto. — Kako je torej, da preostaja jo sedaj 3 stipendije, da pohajajo Primorci slov. kmet. šolo na Grmu, ko jim je goriška veliko bliže?! — Fin de siecle! —

In kaj se vse sliši o tej šoli, o goro-

vse načine, in sploh ravnal z njimi kakor z robovi. Limontini so se zatekali k grofu Oldradu, prosoči ga, naj bi on govoril za nje pri opatu, pri gosposki, naj bi dokazal tam njih pravice. A vse zaman! Grof je imel toliko obzirov, toliko pomislekov! On se ni hotel puniti z nikomur, bal se je zameriti Viscontijem, in dasi so se mu v sreč smilili tisti ubogi preganjani ljudje, vendar bi jih bil pustil vse zaklati, predno bi se bil osmellil le količkaj storiti za nje.

Pelagrua — takó se je imenoval samostanski oskrbnik — je mej tem postajal vedno bolj drzen in ošaben, in si je končno izmislil nekaj, kar bi imelo spraviti popolnoma v njegovo oblast tiste njegove podložnike, da bi mu bili znanprej izročeni v milost in nemilost, ter bi mu ne bilo treba več vsaki hip pogajati se z njimi. Iztaknil je neka stara pisma, s katerimi je bil cesar Lotar podaril tisti kraj redovnikom sv. Ambroža, in na podlagi teh pisem je hotel, da bi se oklicalo Limontine ne za kmete, dolžne robotati, kakor so bili v istini, ampak za služabnike samostana. V ta namen jih je dal klicati v Bellano, da bi bili tam sojeni.

V Bellanu je bil takrat dvor

stasnih nedostatkih! — Že vrabci na strehi čvrčajo, kako „kujstno“ kmetujejo na kmet. šoli.

Ali vedo naši poslanci kaj o tem ali ne, a stasom pridejo venderle do prepričanja, da je ta šola slovenskim kmetovalcem pluska v obraz, da ima naš davkoplačevalec od nje toliko koristi, kolikor od lanskega snega, in da je skrajni čas, preosnovati jo do dna, sicer bi bilo bolje odpreti lepo poslopje na tržaški cesti kakemu drugemu dobrodelnemu namenu! Nadejajmo se, da merodajne osebe konečno venderle spregovoré odločno besedico, doslej je bilo vedno, ko se je govorilo o tem zavodu, tako rekoč — „über allen Gipfeln ist Ruh.“

A tudi našemu kmetu se polagoma odpirajo oči, bolj in bolj prihaja do prepričanja, kako po nepotrebnem se zamejavajo tisočaki, ki bi tlačnemu davkoplačevalcu desetkrat bolj koristili, če bi se jih na kak drugi način v prid obračalo, če bi služili ne samo v prid posamičnikom, temveč v blagor kmetijstvu cele dežele.

Naša dež. kmet. šola stane na leto 6000 gl. Pouk traja dve leti (12.000 gl.) tedaj stane vsak učenec 2400, reci: dvatisočinstiristo goldinarjev.

Koliko bolje bi bilo ustanoviti 10 (če je treba tudi več) deželnih ustanov po 150 gl. na leto, ter pošiljati naše ukazelne mladence v kmet. šolo na Grmu, ki je srečnejša od naše. Imeli bi ne samo garancijo za popolnejšo izobrazbo naših sinov o kmetijstvu, vrhu tega še 4500 gl. v povzlitgo našega zanemarjenega kmetijstva!

Posebno pa bi z darili za umno vinarstvo in sadjarstvo, za prikladne praktične goveje hleve, za uzorne mlekarne i. t. d. dosegli, če bi se jih vsako drugo ali tretje leto že za naprej razpisalo, velikanske napredke v našem kmetijstvu. Koristili bi s tem sto in sto kmetovalcem, a izsolali vrh tega večje število mladeničev v umnem kmetijstvu.

Potovalni učitelj vinarstva in sadjarstva s sedežem v Gorici bi pa popolnoma zadoščal potrebam naših kmetovalcev, jaz sem celo prepričan, da bi si pridobil več zaupanja, kakor se ga je pridobil zamogla naša dež. kmet. šola.

Jaz mislim, da nas ne sme biti sram, če tudi opustimo ta slov. zavod, če si pri tem zlatno zboljšamo naše kmetijstvo. Zakaj se na eni strani tisočaki poizgubljajo v pesek, ko imamo na drugi strani tako malo v kmetijstvu izobraženih ljudi, toliko revnih a naprednih kmetovalcev, ko pogrešamo v vinarstvu, sadjarstvu toliko, toliko zboljšav, ko nimamo v celi deželi niti ene umne mlekarne, ko nam manjka zavarovalnic za živino in še sto in sto drugih reči!

Zares tužno je naše kmetijstvo in tužno ostane, dokler ne posegnejo v te razmere više nevpogljive sile, nas učeče, kako naj v prid obračamo narodne kapitale! P.

Demonstranti od dne Sv. 3. kraljev pred sodnijo. — Večeraj je bila obravnava proti onim demonstrantom na tokajšnji okr. sodniji. Obsojena sta bila znani Grión na 5 dnij in še bolj znani Ungaro (Ukrant) na 7 dnij. Drugi so bili oproščeni.

Goriški lahoni jima pravijo: mučeniki! O teh dveh mučenikih kakor tudi o oproščeni demonstrantih se spregovorimo.

Trgovina in obrtnija. — Po znanem izkazu trgovinske zbornice goriške je bilo v deželi koncem l. 1895. le 1752 trgovskih podjetij ali za 168 manj nego l. 1890. Največ trgovin šteje seveda Gorica namreč 426; za njo sledé sodni okraj v takem redu: Cervinjan, Tržič, Krmin, goriška okolica, Tolmin, Gradišče, Ajdovščina, Kanal, Komen, Sežana, Bolec in Cerklno. Tip podatki so vzeli po katastru. — Podatki trgovinske zbornice pa kažejo večje število trgovin in take red: Gorica, Cervinjan, Tolmin, gor. okolica,

nadvladike (dvor se je imenovalo posestvo, kjer je imel grajščak palačo in cerkev, in kjer se je sodilo), in nadvladikovi poverjeniki bi bili morali razsoditi rečeno pravdo. A ko je bil nadvladika zbežal iz skofije, je Cressone Crivello, neki mogočen gospod in pristaš Viscontijev, posedel mnogo posestev nadvladike po leškem obrežju in v Valsassini, in med temi tudi Bellanski dvor. Takó niso imeli soditi v pravdi Limontinov nadvladikovi poverjeniki, ampak Crivellovi. Ker je bil pa ta novi gospod občeznani prijatelj krivega opata v samostanu sv. Ambroža in je tudi sam s svojimi novimi podložniki svojevoljno postopal, niso mogli od njega Limontini nič dobrega pričakovati. Lehko si torej mislite, kakó so se skušali braniti, in kakó so se zopet priporočali grofu Del Balzo. Izgubljen trud! Kajti on, naj ste ga le prosili, kolikor ste hoteli, tudi Ermelinda, njegova soproga in Bice, njegova hči, katero je neizrečeno ljubil, se vendar nikakor ni upal braniti tistih ubogih preganjancev, katerim nazadnje ni ostalo drugega nego ukloniti se oni nepristojni in krivični sodniji, o kateri so že naprej vedeli, da izreče za nje kar naravnost pogubno razsodbo.

*) Interdikt je bila cerkvena kazen, vsled katere je bila prepovedana javna služba božja, delenje nekaterih zakramentov in cerkveni pogreb. V krajih, kjer je bil oklican interdikt (cerkvena prepoved), so morale ostati cerkve zaprte. (Opazka prelagateljeva).

**) Gibelinska stranka je nasprotovala papežu v neklih zadevah. (Op. prelagateljeva).

Krmin, Gradišče, Tržič, Ajdovščina, Komen, Sezana, Kanal, Bolc, Cerklje.

Obrtnij (produktivnih) je bilo po katastru 3268 ali za 218 več nego pet let poprej. Toliko jih je plačevalo davke. Obrtnikov v resnici je bilo več. — Največ obrtnij je v Gorici, t. j. 1002. Potem sledi: Krmin 194, Tržič 181, Gradež 132, Gradišče 106, Nabrežina 101. — Nad 50 so le 3 italijanske občine, in sicer Červinjan 95, Ajello 50, Ronke 57. — slovenske pa: Miren 76, Podgora 72, Kojško 55, Solkan 96, Ajdovščina 58, Sv. Križ 54, Lokavec 61, Kanal 52, Neklo 58, Sezana 68, Komen 59, Cerklje 62, Boče 54, Kobarid 63, Grahovo 53, Tolmin 87. — Edino Trenta ni imela niti ene trgovine ali obrtnije.

Toliko za danes. So morda še povrnemo k statističnim podatkom o obrtniji v deželi.

Kdo izziva? — Pišejo nam iz mesta: „Sol sem v tobakarno v nadškofijski ulici, kjer se nahaja ona znana Vittoria. Dajo je notri par laških gospodov“ (pristojalo bi jim drugačno ime!) Vsi so peli skupno ono znamenito pesem proslulega Vincija „Gorizia sciava“. Jaz zahtevam cigarete, seveda v svojem materinem jeziku, toda ona se ne zmeni za to, temveč se obrne proti meni in začne peli: „Marameo cari burboni“ itd.

Mene popade jeza, da se obrnem ter odidem, seveda ne da bi bil kaj dobil. Takrat pa zaženejo vsi glasen smeh in krolot.

Ali ni to izzivanje? Zopet nova cvetka iz raja „avite culture“! Priporočam torej to tobakarno kar najtopleje.

Goriški Slovenci.

Opomba uredništva: Tako torej se je zgodilo v tobakarni, ki nosi nad vratni c. kr. orla, v tobakarni, kjer se prodaja erarično blago!

O tisti znani babi v tej tobakarni nam čemo izgubiti nobene besede, povemo pa, da storimo potrebne korake, da izvedo na pristojnih mestih, kaj se dogaja v tobakarnah, ki imajo nad sabo c. kr. orla, in ki niso na prodaj erarične reči!

O tej priliki prosimo slavno občinstvo, naj nam sporoči vsak slučaj, v katerem se se žalijo Slovenci z novo pesmijo na gorenji ali drugi slinici način.

Slovenci v mestu pa že vedo, kaj imajo storiti nasproti tisti tobakarni v nadškofijski ulici!

„Eco“ in zadnja demonstracija.

V narodnostnem vprašanju, in kadar je treba na splošno imenovati Slovence, tedaj pobožna „Eco“ vedno caplja za irredentovec. Tako tudi gleda na zadnjo demonstracijo. Tisti dvorci so le v odgovor zakričali „živjo“, in čeraj niso imeli nikakoga izzivajočega namena. V oni prodajalci nasproti škofju pa je bilo tudi samo dva klica: „živjo“ in drugiča nič. Drugi klici, katerih so poročali laški listi, so izmišljeni.

Kaj mišljamo o demonstraciji, smo povedati že zadaj, danes povemo pa pobožni „Eco“ da je svoj sklik: „La si finisse una volta con queste bravate“ napacno naslovilo. Tisti naj naslovi na laško mladino v Gorici, ki s svojimi pesmimi izziva in žali Slovence! Tam, gospodje okoli „Eco“, peprimate!

V svojem poročilu je „Eco“ prav kratka, in nič ne ve, kako so življali njem ljubljenci pred škofjo!!

O saj vemo, kam vleče črno gospodo okoli „Eco“ patrotično srce, — le sukujta jim naše brate, da se popolnoma ne pridružejo tisti znani gospodi. — Kadar se gre proti Slovincem, tedaj pa piskajo „unisono“ v skupen rog!

Spomenica primorskega učiteljstva.

— Depulacija goriških in istrskih učiteljev je prej. leden izročila min. predsedniku grofu Thunu, naučenemu ministru grofu Bylandtu in zastopniku finančnega ministra spomenico, v kateri opisuje svoje žalostno stanje, katero je nam vsem znano. Po tem opisu pravi:

Na drugi strani morajo podpisani priznati, da finančni položaj Goriške, Gradišanske in Istre je takšen, da spadajo le te dežele med finančno najslabše slovence, in da bi zvišanje plač ljudskih učiteljev privedlo v teh deželah novo znatno obremenjenje, katero obremenjenje bi rešene dežele le težko prenašale.

Zlasti bi tekoče obremenjenje težko zadelo davkoplačevalce v pokneženi grofiji Goriški in Gradišanski, ker ima ta dežela samo okrajne šolske zaklade in do današnjega dne se ni bilo možno ustanoviti drž. šolskega zaklada.

Prisiljeni po bedi in pozdravljaše s hvaležnostjo zakonski načrt, kateri je visoka vlada predložila goriškemu dež. zboru in s katerim boče proizvedli ustanovitev dež. šolskega zaklada, izrekajo prepokorno podpisani odposlanci ljudskih učiteljev poknežene grofije Goriške in Gradišanske ter mejne grofije Istre, najudanejši prošnji:

Vaša Prevzišnost izvoli blagohotno v lastnem delokrogu:

1. Ukreniti kar treba, da se, izvršuje § 55. drž. ljudskošolskega zakona, zagotovi ljudskim učiteljem in njihovim rodbinam v pokneženi grofiji Goriški in Gradišanski in v mejni grofiji Istri stanu primerno izhajanje, ne da bi isti bili primerani opravljati privatne službe in zamenjati svojo visjo izomiko, in sicer naj se to zgodi tako, da bode njihova minimalna letna plača jednaka letni

plači c. kr. drž. uradnikov XI. činovnega razreda:

2. Delovati na to, da se okrajni šolski zakladi v pokneženi grofiji Goriški in Gradišanski odpravijo, in da se z ustanovitvijo skupnega deželnega šolskega zaklada osredotoči uprava sredstev za vzdrževanje ljudskih sol;

3. Provročiti, da se z ozirom na slabe finančne razmere večkrat imenovani dežel, in da se „onogot“ regulacija plač ljudskih učiteljev, dotičnim deželnim oziroma okrajnim šolskim zalogom zagotovi primerna subvencija iz državnih sredstev.

Znano je, da ministerski predsednik je rekel, da vlada ostane pri tem, da se ustanovi deželni šolski zalog za Goriško - Gradišansko.

Deželni zbor goriški bo kmalu zopet sklican, in tam bomo videli, kedaj pridemo do toli potrebnega dež. sol. zaloga. Vse je odvisno le od vlade, kako bo postopala glede na prihodnje zasedanje našega dež. zbora!

Nesreča. — V nedeljo popoldne ob 2. je peljal hlapec g. Vidmarja, lokavskega župana, iz Gorice blago na štirupreznem vozu: blaga je bilo 44 kvintalov. Ko je prišel pred žensko bolnišnico, je padel z voza ter prišel pod kolesa, katera so ga strla, da je bil takoj mrtev. Prenesli so ga na to v mrtvašnico.

Hlapec je bil pijan, in v pijanosti se je zvrnil pod voz.

Išče se korespondent, zmoežen slovenčine, oziroma hrvasčine, laščine in nekoliko nemščine.

Plača po dogovoru in zmožnosti. Več se izve v našem opravištvu.

Maša kava, katero bi tako težko pozabili, je v resnici le nekaka „moda“ in dolgoletna navada, katero je prav zanimivo zgodovinsko zasledovati. Kakor znano, so upeljali po naših deželah Turki „črno pičavo“, katero so uživali namesto prepovedane vina, in preko Pariza in Dunaja se je proti koncu sedemnajstega stoletja razširila počasi kot moda. Toda samo počasi, kajti to varivo ni hotelo dolgo upajati, spetela so poročila, da „stresca“. Toda kaj vse ne prenese moda; in naposled bi ravno ne bilo odlašati, da se je svet privadil živce vzburjajočemu pitju kave, ako bi se žalil ne pokazale kmalu prav hude posledice. Za srečo pacijentnega stoletja so dokazali znameniti zdravniki, da pozročila bobova kava oslabljenje živčne in srčne boleznij; in odkar so leta 1820, znašli „kofein“, vedu za trdno, da pozročila te boleznij kavovi strop, ki se nahaja v še tako majhni, množini bobove kave. Toda navzile zdravniškim, dostikat prav najim opoznamo, se je širila navada vsakdanjega pitja kave vedno bolj, najbolj radi tega, ker se ni mogel več enkrat privajeni okus nadomestiti z nobeno drugo pičavo. To se je zgodilo šele, in tako dolga in splošno blaginjo in v resnici blaginjo za človeštvo, s Kathemer-Kneippovo sladno kavo, k čemu se je z največjim uspehom spjelja. Ta kava smo doli in okus bobove kave, mima pa tistih zdravniških škodljivih lastnosti, kakor bobova. Večidel se rala le selaj Kathemerjeva sladna kava kot priložnostna kava, katero se je more prebiti več kot polovico. Toda tudi sama Kathemer-Kneippova sladna kava, ako je dolga skubana, ima izvesten okus in je ne moremo dosti majno in tople pripraviti vsaki družinski mizi. Uporablja naj se pa samo „pristni Kathemer“ v značilnih izvornih zavrtkih in čuva naj se pred slabim ponarejenim blagom, katerega prodajajo „na vapo“.

Razgled po svetu.

K položaju. — Brzojavna poročila po letih trde, da postaja položaj od preložitve državnega zbora čedalje kritičnejši, in da se utegnejo zgoditi senzacijne reči, kakor ob odstopu barona Gauscha. Težav vladi grofa Thuna ne dela baje samo češko-nemški razpor, temveč neka druga zadeva, pri kateri ministristvo ne sme prekoračiti izvestne meje.

Tako nekako skrivnostno se glasi tako poročilo, in človek bi mislil, kdo ve, kaj se zgodi, če bi se bili že navajeni na take „skrivnosti“, odkar živimo ponajveč zopet v absolutizmu!

O ogerškem ministerskem predsedniku se govori, da ostopi, kakor zahteva opozicija pred vsem; potem bi nastali na Ogerškem rednojši odnosi.

Ali pri nas? Zveli bomo se dalje — kakor se kaže — ob sanah izgibanjih o položaju ter zakah moža, ki oziravi razmere v Avstriji!! Ali kdaj te pride!!

Navskrižja v ministerstvu. — Ne prestano se vzdržuje govorica, da so v ministerstvu navstala navskrižja glede na bodoče postopanje, oziroma na zažljeno spravo med Nemci in Čehi. Nekateri ministri bi bili za to, da pritisnejo na Čeha, naj bodo bolj odprti nasproti Nemcem, a finančni minister dr. Kaizl da se najodložeje upira taki zahtevi.

Širi se vest, da je v ministerstvu nastala parcijalna ministerska kriza, zlasti o ministru pravosodja, dr. Rubau, se govori, da ostopi. Njegov naslednik bi bil sedanji deželni maršal v Galiciji grof Pininski.

Govori se, da med fin. ministrom Kaizl in in tovariši so nastale difference; prof. Thun pa namerava storiti vse, da si ohrani dr. Kaizla. — Ali je pa vse to resnično?!

Deželni zbori. — Dne 12. t. m. je priobčil dunajski uradni list cesarski patent, s katerim se sklicujejo deželni zbori galiski, moravski, gorenjeavstrijski in solnograški na dan 20. t. m., dalmatinski na dan 21., bukovinski na dan 22. in dolnjeavstrijski na dan 27. t. m.

Nemške opozicijske stranke nameravajo prirediti o Veliki noči v Lincu shod, na katerem določijo skupen narodno-politiški program ter določijo svoje stalisce nasproti vladi grofa Thuna. — Kakor da bi tisto ne bilo znano!

Češki deželni zbor bo sklican še le prihodnji mesec. Dole pa boče vlada uplivali, da nemški poslanci opuste abstinenco, ter da pojdejo v deželni zbor.

Čehi so pripravljeno pogajati se z njimi na temelju ravnopravnosti, ali tega nočejo Nemci slišati. Potem seveda je sprava težka reč!

Manifest čeških poslancev. — Izvrševalni odbor državnih čeških poslancev je izdal obsežen manifest, v katerem pravijo, da ustavna kriza se da rešiti le tako, ako se povrnejo javne oblasti k pravici v vsem državnem organizmu. Manifest pojasnjuje, da Čehi ne zahtevajo nikakih predprav, temveč samo enakopravnost, ter pozivlje narod češki, naj ima pred očmi resnost položaja.

Avstro-Ogerska in Zjedinjene države — Dne 9. t. m. je vsprejel naš cesar na Dunaju v avdienci ameriškega poslanika Towera. Ta je po naročilu predsednika Zjed. držav Mac Kinleya rekel, da predsednik kakor ljudstvo želi, da se utrdi prijazni odnosaji med našo državo in Zjed. državami. Cesar se je zahvalil na obvestilu ter prosil poslanika, naj sporoči pogovor predsedniku.

Slovanov se bojé. — V nemški državni zbornici je odgovoril finančni minister na neko interpelacijo, ki se tiče pomanjkanja možkih delavcev, da vlada more dovoliti inozemskim delavcem vstop v Nemčijo le določoma, ker pred vsem je treba paziti, da se ohranijo narodni interesi in da je Nemčija varna pred slovansko preplavo! Kaj bi rekli k temu?!

Iz Italijanske komore. — Dne 11. t. m. je stavilo več poslancev vprašanje, ali je pripravljena italijanska vlada posredovati pri ogerški vladi, da se zaustavijo napadi na italijanska vina po ogerških časopisih.

Minister za vnaje posle Canevaro je odgovoril, da vlada je že storila potrebne korake, da varuje trgovino z vinom pred neopravičenimi (?) napadi, da pa se ne more braniti nasproti inozemskim časopisom.

Posledice špansko-ameriške vojne. Španski najviši sodni dvor je dovolil, da se Cervera in kapitan Morén zasledujeta sodniško radi uničenja španske eskadre pri Santjagu na Kubi.

Manila. General Otis brzojavlja 13. l. m. iz Manile: Današnji dan je bil jako miren. Od onih, ki so dne 4. in 5. l. m. padli na ameriški strani, bilo je najdenih do sedaj 70. Družij trupel niso našli. Filipinci se baje zbirajo 12 milj severno od Zelenice, toda kakor se vidi, nič kaj posebno samozvestni.

Razgled po slovanskem svetu.

Ob 50-letnici brzojavne postaje v Trstu. V nedeljo je bilo 50 let, odkar so odprli brzojavno postajo v največjem pomorskem trgovskem mestu Avstrije: v Trstu.

Prva uradna sobica mi je bila v tretjem nadstropju sedanje namestniške palače. Urad je imel tedaj jedno 75 in pol milj dolgo brzojavno prego in jeden Buin-ov aparat (stroj).

Prvi uradniki so bili: c. kr. visi telegrafist Ivan pl. Pawlowsky ter se dva druga c. kr. telegrafista. L. 1849. so bile dovoljene samo državne brzojavke. Z dnem 18. februarja l. 1850. je bil odprt urad tudi občinstvu, dovoljene so bile torej tudi zasebne brzojavke.

Leta 1851. je dobil Trst drugo brzojavno zvezo in sicer z Benetkami. Leta 1852. so prinesli urad v pritlični lokal namestniške palače. L. 1854. je imel urad že jednega c. kr. oskrbnika s 6 uradniki in obdelali so na treh progah blizo 40.000 brzojavk. L. 1856. se je preselil urad v staro borzo; l. 1859. je znašalo število v Trstu obdelanih brzojavk nad 100.000, l. 1871. pol milijona, l. 1886. jeden milijon, in l. 1897. je znašalo število brzojavk, ki so bile obdelane na 40 progah, nad 2 milijona.

Leta 1860. se je preselil urad v Brunnerjevo hišo (kjer je sedaj tiskarna „Edinosti“) in je ostal tam do 1. novembra 1894., odkjer je prišel v novo postno in brzojavno poslopje in kjer se je združil s poštnim uradom Trst 1. Brzojavke so bile dovoljene najprvo samo v nemškem jeziku; tako do l. 1852. Potem se je dovolila tudi laščina, in končno drugi jeziki.

Najstarejši še živeči tržaški brzojavni uradnik je v Gorici bivajoči, v Volčah pri Tolminu rojeni, ces. svetnik vitez Ferdinand Kofol.

Najstarejši brzojavni uradnik vseh brzojavnih uradnikov pa je tudi v Gorici živeči brzojavni nadzornik Josip Zeilinger, kateri je bil leta 1847. zapriščene na brzojavno službo in kateri je prvi delal na prvi brzojavni progji v Avstriji — na progji: Dunajbrno.

Spomniti se treba ob tej priliki tudi dičnega slovanskega pesnika Cegnarja, ki je, kakor tržaški brzojavni uradnik, s pesmijo budil slovenski rod in je bil prvi urednik „Edinosti.“

Kako lažejo. — „Nasi Slogi“ poročajo iz Čresa o dogodbi, ki nam priča, kako nasi nasprotniki — lažejo. Tržaški namestnik grof Goëss, je potoval po Istri ter dospel tudi v Čres.

Vprašal je tamošnjega župe-upravitelja, da-li gospoda umejo jezik ljudstva? Odgovoril je, da — ne umejo!!

To je laž! Kako pa drugače naj govore gospoda z ljudstvom sploh, če ne — hrvaski?!

V soli je vprašal namestnik učitelja in nadzornika italijanskih sol, v katerem jeziku uči deco? Učitelj je odgovoril: V italijanskem! Temu se je namestnik začudil, in vprašal, se li poučuje tudi hrvaski jezik? Na to vprašanje je odgovoril učitelj: Po dve uri na teden!

To je bila zopet neresnica, kajti vsi Čresani vedo prav dobro, da se v tamošnji soli nikdar ne spregovori hrvaska beseda!

Tu imamo, torej dva slučaja, kako službene osebe celo cesarskemu namestniku v obraz govore — neresnico! Totem ni čuda, da tudi na Dunaju ne poznajo resnice!

Iz krške škofije pišejo „Nasi Slogi“: Radostno opažamo, da se v krški škofiji stvari obračajo na bolje ter da je ta toli proganjana in tlačena duhovščina nasla pravega pastirja in skrbnega očeta v osebi presvetlega škofa dra. Mahniča. V zadnji številki „Acta Curiae“ čitamo razpis natečaja za izpraznjeno arcipreturo v Cresu in kanonikat v Krku. V isti številki tega diocezanskega lista pozivlje presvetli škof mlado duhovščino, naj se pripravi na župniške izpite, ker da namerja popolniti stalno vsa mesta dušobrižnika, ki se upravljajo sedaj le provizorno. Uverjeni smo, da se svojo nadarjeno in na lok način zadovoljeno duhovščino presvetli škof povzdigne in preporedi starodavno škofijo krško.

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani so poslali med drugimi: — Slavno „Iranilno in posojilno društvo“ v Celovcu 100 glo. — Skupina poštnih uradnikov v Ljubljani 100 gl. 25 kr. pokroviteljine. — Ženska podružnica v Logatcu 35 gl. udnine in 24 gl. 50 kr. jublejnega daru. — Tržaška ženska podružnica po blagajnici gđ. Milki Mankočevi 100 gl. pokroviteljine, nabrane o priliki „božičnice“. — G. veletržec predsednik „gövske zbornice in dež. poslanec Ivan Perdan v Ljubljani, založnik Ciril-Metodovih vžigalnic, 200 gl. — Podružnica za Pivko v St. Petru na Krasu 100 gl. — Iskreno zahvalujemo rodoljube za izredno požrtvovalnost.

Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani

Književnost.

Hrvatska misa za mješoviti zbor, uglazbio Josip Mandić. Op. 3. Ciena 60 novč. Pod tem naslovom je izšel nov napev k maši, kateri smo dobili na pogled. Recenzijo napiše gotovo kak strokovni list.

Slovansky přehled. — Kakor doslej vsaka, tako je tudi 5. štev. tega izbornega slovanskega zbornika, polna raznoterosti od vseh strani slovanskega sveta. Izmed mnogih omenjamo le sestavek: Italisti Slovinci iz peresa preč. g. Ivana Trinka v laškem Vidnu. V sestavku opisuje deželo v Italiji, kjer prebivajo Slovenci in na kratko njih same. Iz podrobne statistike vidimo, da živi v Italiji 40.778 Slovencev, ki pa nimajo niti jedne slovanske šole, in sploh se njihov jezik nikjeri ne upošteva. No kljub temu stojé se trdno in polujevanje, kakor se zdi, ne more s posebnim uspehom prodirati med njé! Sestavku je priložen tudi naris dežele italijanskih Slovencev. — Zbornik prinaša tudi dopis s Štajerskega o tamošnjih Slovincih, in potem mnogo drugega interesantnega čtiva.

Zahyala.

Podpisani se tem potom najtopleje zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so blagovolili spremiti k večjemu počitku našega nepozabnega soproga oziroma očeta, zeta in svaka gospoda

Antona Koršič

in ki so nam na katerikoli način skušali olajšati srčne bolečine. Posebno hvalo pa izrekamo častiti domači duhovščini, gg. učiteljem, slavnemu starešinstvu, čl. krajnemu šol. svetu in domačim pevcem, ki so pripomogli, da se je pogreb izvršil tem sijajneje. Bog povrni!

V Štjaku, dne 9. februarja 1899.

Fran Josip, Karolina Koršič, soproga,
Anton Bazilij, Josip Muha, tast,
Ernesta Justina, Ferdo Muha, svak,
otroci.

Ustanovljeno leta 1863.

Prvi primorski zavod za izdelovanje aromatičnih izcedkov, likverov itd. tvrdé

Fratelli Marega

Gradisca, Isonzo.

Čistilnica na par:

konjaka, slivovke, tropinovca in najfinjših likverov.

Jovarna vinskega kisa

po edino racionalni sistemi „Pasteur“.

Javna zahvala.

Gospodu **Franu Wilhelmu**, lekarnarju.
Neunkirchen, Spodnje Avstrijsko.

Da stopam v javnost, je le radi tega, ker se čutim dolžno izreči gospodu Wilhelmu, lekarnarju v Neunkirchen, najsrčnejšo zahvalo za učinek, katerega mi je napravil njega Wilhelmov čaj pri mojih revmatičnih bolečinah, in da opozorim na ta čaj vse one, ki trpijo na tem grozovitem zlu.

Nemogoče mi je naslikati bolečine katere sem trpela skozi cela 3 leta o vsaki vremenski spremembi in katerih se nisem mogla oprostiti ne z uporabo zdravilnih sredstev, ne z uporabo zvepljenih kopeļji v Baden-u pri Dunaju. Cele noči premetavala sem se po postelji, tek se je vidno krčil, izgledala sem žalostno in moči so pojemale.

Po 4 tedenski uporabi Wilhelm-ovega čaja oproščena sem bila bolečin in sem še sedaj, dasiravno ne pijem čaja že 6 tednov, in telesni stan se je poboljšal. Prepričana sem, da vsaki, ki se zateče o slinčni bolezni do tega čaja, blagosloviljal bode izumitelj istega, gosp. Frana Wilhelm-a.

S posebnim visokim spoštovanjem
grofica **Butschin-Streitfeld**, soproga podpolkovnika.

Dunajska borza

13. februvarija 1899.

Skupni državni dolg v notah	101	65	25
Skupni državni dolg v srebru	101	25	30
Avstrijska zlata renta	120	85	85
Avstrijska krona renta 4%	101	85	85
Ogerska zlata renta 4%	119	85	85
Ogerska krona renta 4%	97	85	85
Avstro-ogerske bančne delnice	919	50	50
Kreditne delnice	367	40	40
London vista	120	95	78
Nemški drž. bankovci za 100 mark	58	55 1/2	42
20 mark	11	42	68
20 frankov	9		
Italijanske lire	44		
C. kr. cekini	5		

Rojaki!

Kupujte le pri svojih somišljenikih!
Malagajte denar le v svoje denarne zavode!
Spominjajte se povsod svojih učnih zavodov!

Štev. 118.

op.

Razglas.

Naznanja se, da
javna dražba
zastavil IV. četrtleta, t. j. mesecev
oktobra, novembra in decembra 1897.

začne v ponedeljek, dne 13. marca 1899.
ter se bo nadaljevala naslednje četrtke in ponedeljke.

Od ravnateljstva zastavljavnice
in z njo združene hranilnice.

V Gorici, dne 8. februvarija 1899.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka

E. Riessner, v Nunski ulici 3,

(nasproti nunski cerkvi)

priloga preč. duhovščini in slavnemu občinstvu
svojo lastno izdelovalnico umetnih cvetic za vsako-
vrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrob-
nih vencev, za mrtvaške potrebe, voščeno svečo ital.
vse po zmerni ceni. — Naročila za deželo izvršuje
točno in solidno. Priporoča slav. občinstvu tudi svojo
(S. cl.) tiskarno žrk na perlo. (f. cl.)

Trgovina z jedilnim blagom

G. F. Resberg v Gorici,

v Kapucinski ulici št. 11

ter podružnici na Kornu šte. 2

priloga to-le blago:

Stadkor — kavo — riž — mast — poper — sveče —
olje — škrob — ječmen — kavino prismo — moko —
gris — drobne in debele otrobe — turšico — zob —
sol — moko za pitanje — kis — žveplo — cement —
bakreni vitrijol itd. 3 20 5

Zaloga pristnega dalmatinskega zganja na debelo
ter pristnega črnega in belega vina.

Trpeči na plućah, v grlu, na duhu in trakealni!

Kdor se hoče iznebiti enkrat za vselej
plućnih ali trakealnih boleznih tudi zastar-
elih, boleznih na duhu, katere se
dozdevajo neozdravljive, naj uporablja
čaj za bolne na plućah in v grlu
A. Wolffsky. Tisočere zahvalnice jamčijo
pristnost tega čaja. Zavoj, kateri zado-
stuje dva dni stane 75 kr. Zvezki gratis.
Pristnega dobiva se edino pri tvrdki
A. Wolffsky, Berlin, št. 37.

Potrtega sreca naznanjajo podpisani vsem svojim sorodnikom,
prijateljem in znancem pretužno vest, da je njih soprog, oča in tast,
gospod

FRANC KOFOL,

e. kr. davkar

danes ob 11 1/2 predpoldne po dolgi bolezni, previden s svetimi zakra-
menti za umirajoče v 51. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb pozemeljskih ostankov predragega rajnega je bil
v ponedeljek ob 9. uri zjutraj.

V Kanalu, dne 14. februvarja 1899.

Marija Kofol, roj. Zarli,
soproga.

Olga Černe, hči.

Janko Černe, e. kr. poštni oficijal.
žel.

Špeditejska poslovnica Gašpar Hvalič v Gorici

30 51 6 v ulici Morelli 12
se toplo priporoča Slovincem v
Gorici in z dežele.

Anton Obidič,

čevljar

v Semeniški ulici šte. 4

v Gorici,

priloga se

za raznovrstna naročila po meri

za gospe in gospode.

Naročila se izvršuje hitro.

Dobroznana gostilna

ANTONA VODOPIVCA

pri

'Petelinu'

v

Trstu

v

ulici Šhega

št. 7.

je v bližini juž-
nega kolodvora

jedina narodna

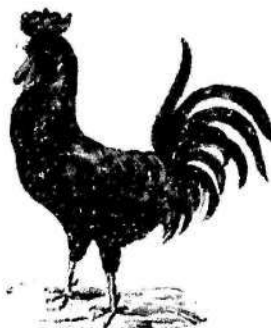
gostilna

s prenočišči,

katera toči pristna bela in črna

vina iz Vipavske doline.

Kuhinja domača z okusno pripravljenimi jedmi.

Umetno gnojilo „Kopros“

pripravljeno od Jak. Henrika Huber, kemika v Trstu.

Zaloga in prodaja

pri

Ernestu Stecker & Comp. v Gorici, Židovska ulica št. 1.

Na zahtevanje se pošiljajo programi zastovj.

ZAHVALE.

Spoštovani gospod!

Zahvaljujem Vas, da ste mi poslali tako izvrsten lek proti kašlju in bolim v prsih. Porabil sem 1 steklenico trpotčevega soka, pa mi je skoro prešel kašelj in boli v prsih. Pošljite mi še 3 steklenice vašega izvrstnega trpotčevega soka in poleg tega tudi 2 zavitka čaja proti kašlju.

V Divači, 19. oktobra 1897.

Z velespoštovanjem

Vam zahvalni
JAKOB SUPPAN

Trpotčev sok (Spitzwe-
gerie h-Saft), ki tako izvrstno deluje proti kašlju, bolim v prsih, težkemu dihanju ter jo tudi za zastarele bolezni, se dobiva vedno svež v lekarni k Zrinjskemu, H. Brodjovin, Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

Vsakdo naj pazi na varstveno znamko, ker samo oni trpotčev sok je iz moje lekarne ki ima na skatljici sliko Nikole Šubića Zrinjskega, bana hrvaškega.

Cena skatljice trpotčevega soka s točnim navodilom je 85 novčičev.

Poleg trpotčevega soka je dobro tudi gorski čaj proti kašlju rabiti.

Cena jednega zavitka gorskega čaja proti kašlju s točnim navodilom je 35 nč.

Jedno in drugo se pošlje vsaki dan proti postnemu povzetju. Kdor pošlje denar naprej, naj priloži za tovarni list in zabojček 20 novč.

Lekarna k Zrinjskemu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

Genjeni gospod lekarnar!

Pred kratkim časom sem naročil od Vas eno steklenico krepih švedskih kapljic; te so meni in mojim znancem tako dobro storile, da moram Vas na tem dobrem leku najtopleje zahvaliti. Izvalite mi za moje znance še 3 steklenice po 80 novč. s poštnim povzetjem poslati.

Mostrac, dne 26. maja 1898.

Spoštovanjem

VID ZANIČ

Dravo krepih švedskih kapljic delujejo izvrstno proti vsem žlednatim bolim, povzročajo prebavo, čistijo kri javajo želodec. Oti tek kapljice se iz-
gubi vse boli želodca in čreva, dabi se pa dober tek.

Trda je paziti na varstveno znamko, ter samo one krepih švedskih kapljice so iz moje lekarne, ki imajo na steklenici sliko Nikole Šubića Zrinjskega, bana hrvaškega.

Cena jedne steklenice krepih švedskih kapljic s točnim navodilom stane 80 novč.

Pošlja se vsaki dan proti postnemu povzetju.

Kdor pošlje denar naprej, naj priloži za tovarni list in zavitek 20 novč.

Lekarna k Zrinjskemu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

Naročila, ki znašajo
5 gid. ali več, se po-
šiljajo franko.

Visoko spoštovani gospod!

Moja žena je ležala tri me-
sece radi trganja in bolečin po
kosteh. Ko je začela uporabljati
Vaše „mazilo proti bolim po
kosteh“, je vstala že po 3 dni,
in današnji dan, hvala Bogu,
hodi. Zahvaljujoč Vas na tem
izrednem mazilu, ostajem

Vam pokorni

BARTOL LISIČKI

V Strucu pri Studici, 22. aprila 1898.

Mazilo proti kostoboli
(Fluid), je jako dobro le-
čilo proti trganju in po-
kanju po kosteh, revma-
tizmu, bolečinam v križu,
proti prehlajenju, pri pre-
pitu itd. Mazilo okrepča
izmučene žile, ter krepči
starejše ljudi, ki trpe na
slabosti nog.

Vsak zavitek mora
imeti varstveno znamko, t.
j. sliko Nikole Šubića
Zrinjskega, bana hrva-
škega, ker samo tako je
mazilo iz moje lekarne, ka-
tero tako varstveno znamko
nosi na zavitku.

Cena jednemu zavitku
tega mazila je 75 kr.

Razpošilja se vsaki dan
proti postnemu povzetju.

Kdor pošlje denar na-
prej, naj za tovarni list in
zavitek priloži 20 kr.

Lekarna k Zrinjskemu
H. BRODJOVIN
Zagreb, Zrinjski trg št. 20.

Naznanilo.

Naznanjam slav. občinstvu, da sem do-
bil od okrajnega glavarstva v Gorici dovo-
ljenje, prevzemati vsa dela, ki spadajo v na-
vadno zidarsko obrt, ter izdelavati tudi
načrte, ki se tičejo iste obrti.

Zato se priporočam na spleh ljudstvu
za naročila takih del, zagotavljam točno iz-
vršitve in dobre postrežbe.

Janez Nibrant,
zidarski mojster v Anhovem
pri Kanalu.

ODLIKOVAN

fotografski atelier

Anton Jerkič

na Travniku št. 11 v Gorici,

podružnica

na Arquadotta št. 25 v Trstu.

priloga se

slavnemu občinstvu v mestu

in na deželi v blagohotno podporo.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Raštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče nirnberškega in drobnega
blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadičce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojače in čevljarje.

Svetinjice. — Rožni venči. — Mašne
knjižice.

Šišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje,
krosnarje, prodajalce po sejnih in trah
ter na deželi. 2 35 6

Anton Pečenko

Vrtina ulica 8 GORICA Via Giardino 8

41 52 5 pripravljeno

pristna bela

in črna vina

iz vipavskih,

furlanskih,

briskih, dal-

matinskih in

isterskih

vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na
vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 50
litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerno. Postrežba poštena.

Prave in edine žledodne kapljice,

Varstvena znamka

Zdravilna moč teh
kapljic je nepre-
kosljiva. — Te ka-
pljice vredijo redno
predavljeno, če se
jih dvakrat na dan
po jedno žličico
popije. Okrepča po-
starejši, kvarjeni žledode,
stare, da zgine v kratkem času
cmotica in života tenost (mrtnost).
Te kapljice tudi storo, da človek
raji je.

Cena steklenici 30 kr.

Prodajajo se v vseh glavnih le-
karnah na svetu. Za naročitev
in pošiljatve pa jedino le v le-
karni

Cristofoletti v Gorici.

Najbolji goveji prah

iz Barthelovega krmilnega apna obvaruje pred
lizanjem in žrenjem lesa. Zadržuje
mekkobo kostij in medlost, vzroča slast
v žrenju, krepi prebavljanje, poveča
množino mleka in moč za delo ter da
izvrstno meso.

Za vso govejo živino je pri letošnjih
slabih pičah velike važnosti.

Navodila pošiljajo se na zahtevo zastovj.
Na poskušnje 5 klg. za 1 gid.

M. Barthel & Comp. Dunaj
X., Replergasse 20.